

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2711/2021
01.09.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хацића и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., ..., коју заступа пуномоћник Мирко Бошковић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије - Министарство просвете, науке и технолошког развоја, коју заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради исплате, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 4650/17 од 15.05.2020. године, у седници већа одржаној дана 01.09.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 4650/17 од 15.05.2022. године, тако што се **ОДБИЈА**, као неоснована жалба тужиле и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П1 бр 1905/14 од 21.09.2017. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилца да туженој накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 18.000,00 динара, у року од 8 дана по пријему пресуде.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 бр 1905/14 од 21.09.2017. године одбијен је тужбени захтев тужиле АА из ... којим је тражила да се обавезе тужена Република Србија – Министарство просвете, науке и технолошког развоја да тужилци исплати на име заосталих зарада износ од 13.720,00 CHF, са каматом на тај износ коју плаћа земља порекла валуте на штедне улоге по виђењу, почев од дана пресуђења па до исплате, као и камату на сваки појединачни износ почев од датума доспелости, све ближе наведено у изреци пресуде и обавезана је тужилца да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 88.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 4650/17 од 15.05.2020. године преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П1 1905/14 од 21.09.2017. године у делу става првог изреке тако што је усвојен тужбени захтев тужиле и обавезана тужена да тужилци исплати на име заосталих зарада износ од 13.720 CHF све у динарској противвредности по најповољнијем курсу Народне банке на дан исплате,

са каматом на тај износ који плаћа земља порекла валуте на штедне улоге по виђењу, почев од дана пресуђења па до исплате, и то на појединачно одређене месечне износе ближе наведене у изреци пресуде; преиначено је решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу првом и другом изреке првостепене пресуде тако што је одбијен захтев тужене да се обавезе тужилца да јој накнади трошкове парничног поступка у износу од 88.500,00 динара и обавезана тужена да на име трошкова парничног поступка исплати тужилци износ од 149.798,58 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности па до исплате. Обавезана је тужена да тужилци на име парничних трошкова насталих у другостепеном поступку исплати износ од 40.500,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено изјавила ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужилца је поднела одговор на ревизију.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, на коју се ревизијом указује, није прописана као ревизијски разлог, у смислу члана 407. став 1. тачка 2. и 3. истог Закона.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца је решењем тужене о распоређивању број ...-...-.../...-... од 27.09.2001. године, као наставник у ОШ „...“ на ... упућена на рад у ... школске 2001./2002. године, ради извођења допунске наставе на српском језику на подручју Дипломатско-конзуларног представништва СРЈ Југославије у ... . Тим решењем је одређено да је тужилца дужна да оствари 800 часова непосредног рада са ученицима годишње у оквиру четири часа недељног рада са шест група, односно 60 – 75 ученика, а да месечни извештај о реализованој настави и путним трошковима доставља надлежном Дипломатско-конзуларном представништву, а полугодишњи и годишњи извештај о раду Министарству просвете и спорта, с тим што је по истеку школске године дужна да се јави на рад у матичној школи. Решењем тужене од 25.06.2002. године тужилца је поново упућена на рад у ... на период од две године, са истим разлогом и обавезама као у претходном решењу, с тим што је одређено да је дужна да оствари недељни фонд од 20 – 22 часа наставе са 5-6 група односно 75 – 105 ученика, четири часа ваннаставних активности и четири часа рада у клубовима, са утврђеном месечном зарадом у износу од 3.200 CHF. Према прегледу ученика по наставницима у школској 2003/2004. години у ... - допунска настава на српском језику од 22.09.2004. године којима је наставник тужилца, произлази да се на списку налази 110 ученика и износи обавеза за уплату и уплате, с тим што наведени преглед није потписан од стране рачуно полагача. Тужена је дописом од 04.09.2013. године навела да дуг који тужилца потражује а који потиче из 2003/2004. године и 2004/2005. године, за већи број ученика, не дугује тужена, већ родитељи који су били у обавези да потребан износ средстава уплаћују Амбасади РС у ..., а Амбасада тај новац прослеђује конкретном наставнику.

Налазом и мишљењем вештака економске струке утврђена је висина потраживања тужилце, према којој је тужилца и поставила тужбени захтев.

Имајући у виду овако утврђено чињенично стање, првостепени суд је оценио да је приговор застарелости који је истакла тужена, основан, с обзиром да тужилца потражује исплату увећане зараде по основу већег броја уписаних ученика у односу на прописану норму, коју зараду је тужилца остваривала извођењем допунске наставе на српском језику у ..., а на који рад је упућена решењима тужене, па се у конкретном случају имају применити одредбе Закона о раду, и то члан 196. којим је прописано да сва новчана потраживања из радног односа застаревају у року од три године од дана настанка обавезе. С обзиром да се исплата увећане зараде, по исказу тужилце, исплаћивала за школску 2003/2004. годину на крају јуна 2004. године, а за школску 2004/2005. годину на крају јуна 2005. године, а по налазу вештака доспевала за наплату 20-тог у месецу за претходни месец, за сваки месец наведених школских година, од када почиње да тече рок застарелости потраживања тужилце – од краја јуна 2004. и 2005. године до 20-тог у месецу за претходни месец почев од 20.09.2003. године закључно са 20.07.2005. године, па како је тужба поднета дана 16.10.2014. године потраживање тужилце је застарело у целисти јер је протекао рок од три године од дана доспелости овог потраживања, у смислу правила из наведене одредбе Закона о раду. Зато је првостепени суд одбио тужбени захтев.

Другостепени суд је сматрао да је у конкретної ситуацији тужилца са туженом закључила уговор о делу, сходно члану 145. Закона о радним односима којим је тужилца била обавезана на извршење интелектуалног рада, који се састоји у извођењу допунске наставе на српском језику у ..., по посебним решењима о распоређивању за сваку школску годину у наведеном периоду, па обавеза тужене да тужилци исплати накнаду за обављени рад застарева у општем року застарелости од 10 година, из члана 371. Закона о облигационим односима, при чему се овде не ради о повременим потраживањима из члана 372. истог Закона како је првостепени суд утврдио, због чега је другостепени суд преиначио првостепену пресуду и усвојио тужбени захтев.

Према становишту Врховног касационог суда, основано се ревизијом указује да је другостепени суд погрешно применио материјалног право када је оценио да приговор застарелости потраживања није основан, јер је између парничних странака закључен уговор о делу.

Уговор о делу, као облик рада ван радног односа, регулисан је чланом 199. Закона о раду, којим је прописано да послодавац може са одређеним лицем да закључи уговор о делу ради обављања послова који су ван делатности послодавца, а који имају за предмет самосталну израду или оправку одређене ствари, самостално извршење одређеног физичког или интелектуалног посла. Уговор о делу може да се закључи са лицем које обавља уметничку или другу делатност у области културе у складу са законом и мора бити у сагласности са посебним колективним уговором за лица која самостално обављају делатност у области уметности и културе, ако је такав колективни уговор закључен. Уговор о делу се закључује у писаном облику, може се закључити искључиво за обављање послова који су ван делатности послодавца, не може се закључити за обављање послова који су систематизовани код послодавца, предмет уговора може бити самостална израда или оправка одређене ствари, самостално извршење одређеног физичког или интелектуалног посла, може да се закључи са незапосленим лицем, запосленим лицем (код другог послодавца или код самог наручиоца посла), лицем које самостално обавља делатност, осигураником

пољопривредником, студентом, корисником старосне пензије, лицем које обавља уметничку или другу делатност у области културе. Лице које обавља послове по основу уговора о делу нема статус запосленог, а временско трајање уговора о делу није законски ограничено. Уговором се уговара и новчана накнада коју је наручилац посла дужан да исплати за извршен посао.

Из наведеног произлази да се уговор о делу може закључити искључиво за обављање послова који су ван делатности послодавца и који нису систематизовани код послодавца. То значи да предмет уговора о делу не могу бити послови из делатности послодавца, при чему се под таквим пословима подразумевају сви послови које послодавац обавља или може обављати, независно од тога да ли су то послови из његове претежне делатности.

Према утврђеном чињеничном стању произлази да је тужила у спорном периоду била запослена у ОШ „...“ у ... и да је решењем тужене о распоређивању упућена на рад у ... ради извођења допунске наставе на српском језику, те да је по истеку школске године за коју је распоређена дужна да се јави на рад у матичној школи. Према томе, тужила није раскинула радни однос, да би обављала рад у ... у смислу допунске наставе на српском језику по уговору о делу, већ је на рад у ... упућена решењима тужене о распоређивању, одређена је зарада тужиле, па правилно првостепени суд сматра да се у конкретном случају ради о потраживању неисплаћене зараде из радног односа, те се имају применити одредбе Закона о раду, и то члана 196, којим се прописује застарелост новчаних потраживања из радног односа. Тужила је, као наставник основне школе „...“ у ... упућена на рад у ..., по решењима о распоређивању и упутству Министарства просвете и спорта од 12.06.2002. године, а у смислу члана 70. и 71. Закона о државној управи и члана 38. Закона о основној школи, који су важили у то време, није раскидала радни однос у основној школи, а доприноси за минули рад су тужиле уплаћивани од стране наведене основне школе и док је била на раду у ... .

С обзиром да је првостепени суд правилно оценио приговор застарелости потраживања тужиле, применом члана 196. Закона о раду, другостепена пресуда је преиначена, применом члана 416. став 1. Закона о парничном поступку и одлучено као у ставу првом изреке пресуде.

Тужена је успела у ревизијском поступку, трошкове тог поступка је тражила и определила, па је тужила дужна да туженој накнади износ од 18.000,00 динара на име састава ревизије, у смислу члана 153. и 154. ЗПП, а према Адвокатској тарифи.

Зато је одлучено као у ставу другом изреке пресуде, на основу члана 165. Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија
Весна Субић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић